

Số: 1436 /QĐ- SNN

Đồng Hới, ngày 11 tháng 8 năm 2008

QUYẾT ĐỊNH

Ban hành hướng dẫn thực hiện các hoạt động khuyến nông có sự tham gia của người dân

GIÁM ĐỐC SỞ NÔNG NGHIỆP VÀ PTNT QUẢNG BÌNH

Căn cứ Quyết định số 528/2008/QĐ-UB, ngày 25/3/2008 của UBND tỉnh Quảng Bình về việc hợp nhất Sở Thủy sản với Sở Nông nghiệp và PTNT;

Xét tờ trình số 130/TTr-KNKL, ngày 07 tháng 8 năm 2008 của Trung tâm KN-KL về việc xin ban hành Hướng dẫn thực hiện các hoạt động khuyến nông có sự tham gia của người dân;

Theo đề nghị của ông Trưởng phòng Phòng kỹ thuật nông nghiệp, Phòng kỹ thuật thủy sản Sở Nông nghiệp và PTNT.

QUYẾT ĐỊNH:

Điều 1: Ban hành kèm theo Quyết định này hướng dẫn thực hiện các hoạt động khuyến nông có sự tham gia của người dân nhằm thống nhất nội dung, phương pháp tổ chức triển khai các hoạt động khuyến nông trên địa bàn toàn tỉnh.

Điều 2: Quyết định này có hiệu lực từ ngày ký. Giám đốc Trung tâm KN-KL Quảng Bình, trưởng các phòng chức năng thuộc Sở Nông nghiệp và PTNT, thủ trưởng các đơn vị và cá nhân có liên quan chịu trách nhiệm thi hành quyết định này ./.

Nơi nhận:

- Như điều 2;
- UBND tỉnh (B/c);
- Đ/c Nguyễn Hữu Hoài - PCT UBND tỉnh (B/c);
- Lãnh đạo Sở NN&PTNT;
- UBND các huyện, Tp;
- Phòng NN&PTNT, Trạm KN các huyện, Tp;
- Các tổ chức, các hội liên quan;
- Trung tâm KN-KL, KN, GVN;
- Các Chi cục BVTV, LN, Thú y, KT và BVNLTS
- Lưu: VT, KTNN.

GIÁM ĐỐC

TRẦN VĂN TUÂN
(*đã ký*)

HƯỚNG DẪN

Thực hiện các hoạt động khuyến nông có sự tham gia của người dân

(Kèm theo Quyết định số 1436 /QĐ-SNN, ngày 11 / 8 /2008

của Giám đốc Sở Nông nghiệp và PTNT)

ĐẶT VẤN ĐỀ

Quảng Bình là một tỉnh nông nghiệp sản xuất đa dạng, có nhiều tổ chức, dự án phát triển thực hiện các hoạt động khuyến nông hỗ trợ nông dân đưa tiến bộ kỹ thuật vào sản xuất nhằm nâng cao thu nhập và đời sống cho nông dân. Tuy nhiên, trong quá trình thực hiện chưa thống nhất được nội dung cũng như phương pháp nên hiệu quả tác động trực tiếp đến sản xuất và đời sống của nông dân chưa cao. Nhằm nâng cao hiệu quả của hoạt động khuyến nông, Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Quảng Bình ban hành hướng dẫn thực hiện các hoạt động khuyến nông có sự tham gia của người dân như sau:

Phần I

NHỮNG QUY ĐỊNH CHUNG

I/ Giới hạn và phạm vi áp dụng

1. Hướng dẫn này quy định thống nhất trình tự triển khai các hoạt động khuyến nông có sự tham gia của người dân (gọi tắt là khuyến nông có sự tham gia) cho các hoạt động khuyến nông các cấp, các chương trình, dự án có tham gia các hoạt động khuyến nông cho nông dân.

2. Hướng dẫn này bao gồm các hoạt động tư vấn, hỗ trợ tập huấn, chuyên gia tiến bộ kỹ thuật mới trong lĩnh vực sản xuất nông - lâm - ngư nghiệp, chế biến nông sản, diêm nghiệp.

3. Hướng dẫn này áp dụng thống nhất trên địa bàn tỉnh Quảng Bình cho mọi tổ chức, cá nhân khi sử dụng các nguồn kinh phí cho các hoạt động khuyến nông.

II/ Giải thích một số thuật ngữ

1. Kế hoạch: Là việc định ra các hoạt động để đạt được những mục tiêu nhất định
2. Lập kế hoạch: Là việc xây dựng nội dung, chương trình, thời gian, các giải pháp và trình tự thực hiện để đạt được mục tiêu đề ra.
3. Khuyến nông có sự tham gia:

Là phương pháp phát huy sự tham gia của người dân và người dân làm chủ các hoạt động khuyến nông, đảm bảo việc học đi đôi với hành và họ có thể thực hiện ngay trên chính ruộng/chuồng/trại của chính bản thân gia đình mình.

Phương pháp này dựa theo nguyên tắc phát huy tính tự học tập tốt nhất từ chính những kinh nghiệm của mình. Phát huy mối liên hệ giữa người dân và cán bộ khuyến nông với mục đích nâng cao quá trình cùng nhau học hỏi và áp dụng các kết quả vào sản xuất, nâng cao thu nhập và đời sống cho nông dân.

III/ Mục tiêu của phương pháp khuyến nông có sự tham gia

1. Giúp người dân tự đưa ra các quyết định, giải pháp nào là tốt nhất đối với điều kiện thực tế sản xuất của họ để thực hiện các mô hình trình diễn, các hoạt động tập huấn, thông tin tuyên truyền tiên bộ kỹ thuật có hiệu quả cao nhất.

2. Hỗ trợ người dân không ngừng nâng cao kiến thức mới bằng cách thực hiện, theo dõi và đánh giá các hoạt động khuyến nông của họ tại địa phương.

3. Đẩy nhanh việc nhân rộng các mô hình, chương trình thực hiện có hiệu quả trong sản xuất.

4. Giúp cán bộ khuyến nông nâng cao năng lực trong việc quản lý, theo dõi các hoạt động khuyến nông và hỗ trợ người dân trong quá trình thực hiện các hoạt động đó phù hợp với nhu cầu của người dân.

Phần II

HƯỚNG DẪN THỰC HIỆN CÁC HOẠT ĐỘNG KHUYẾN NÔNG CÓ SỰ THAM GIA

1. Xây dựng và lập kế hoạch khuyến nông

1.1. Mục tiêu và yêu cầu

- Kế hoạch sau khi được lập có tính khả thi để thực hiện, phù hợp với điều kiện kinh tế hộ, địa phương và khả năng đầu tư từ các nguồn kinh phí bên ngoài.

- Xây dựng và lập kế hoạch khuyến nông phải dựa trên cơ sở định hướng phát triển nông nghiệp chung của ngành, mục tiêu phát triển kinh tế của từng địa phương, nhu cầu của người dân và thị trường tiêu thụ sản phẩm.

- Xây dựng và lập kế hoạch khuyến nông phải thực hiện theo tuần tự thống nhất, vừa kết hợp sự định hướng của chính quyền cơ sở, của cơ quan chuyên môn đồng thời phát huy dân chủ và sự tham gia tích cực của nông dân, tránh việc áp đặt trong khi xây dựng và lập kế hoạch khuyến nông ở cơ sở.

1.2. Trình tự xây dựng và lập kế hoạch khuyến nông có sự tham gia

Bước 1: Tổ chức hội nghị xây dựng và lập kế hoạch

- Hội nghị được triển khai hàng năm, hàng vụ hoặc tùy theo yêu cầu của các chương trình, dự án tham gia hoạt động khuyến nông.

- Thành phần tham gia: Đại diện lãnh đạo chính quyền địa phương, thôn, bản; Cán bộ chuyên môn và nông dân chủ chốt. Hội nghị phải đảm bảo có ít nhất 70% nông dân trực tiếp tham gia.

- Nguyên tắc hội nghị: Do chính quyền địa phương chủ trì, đảm bảo chính xác, khách quan và theo hướng dẫn của cơ quan chuyên môn. Hội nghị thể được sự dân chủ, thông qua thảo luận nhóm để thống nhất nhu cầu các hoạt động khuyến nông ở địa phương.

Bước 2: Tổng hợp kết quả hội nghị

- Chính quyền địa phương xây dựng báo cáo đánh giá nhu cầu các hoạt động khuyến nông của địa phương. Nội dung bản báo cáo kế hoạch phải rõ ràng, đáp ứng cơ bản các tiêu chí: Tính ưu tiên, địa điểm, thời gian, đối tượng thực hiện, các giải pháp thực hiện và nguồn kinh phí. Dựa vào kết quả của bản đánh giá nhu cầu để đề xuất những hoạt động khuyến nông nào là cần thiết cho địa phương.

Bước 3: Gửi báo cáo cho cơ quan cấp trên

Chính quyền địa phương xây dựng báo cáo tổng hợp kết quả và gửi cho chính quyền và cơ quan chuyên môn cấp trên theo quy định để xem xét, tổng hợp đưa vào kế hoạch chung, đảm bảo sát đúng với nhu cầu thị trường và mục tiêu phát triển kinh tế của từng địa phương.

2. Tập huấn chuyên giao kỹ thuật có sự tham gia

2.1. Mục tiêu và yêu cầu

- Người nông dân tham gia tập huấn hiểu được nội dung, kiến thức, dễ dàng áp dụng kiến thức vào sản xuất và truyền đạt cho những nông dân khác.

- Tích cực sử dụng các công cụ hỗ trợ như đèn chiếu, tranh ảnh, mẫu vật, thực địa... làm tăng sự sinh động và hiệu quả tiếp thu của học viên.

- Giảng viên cần phải nắm được phương pháp tập huấn cho người lớn tuổi, có kỹ năng truyền đạt, kích thích sự tham gia của học viên.

2.2. Phương pháp tập huấn có sự tham gia

- Phương pháp tập huấn có sự tham gia của người dân là lấy học viên làm trung tâm, áp dụng hoạt động nhóm nhỏ để học viên thảo luận từng chủ đề và nội dung cần truyền đạt. Giảng viên đặt câu hỏi, hướng dẫn thảo luận và cùng học viên thống nhất kết luận những nội dung đưa ra tập huấn.

- Không truyền đạt quá nhiều nội dung, nhiều kiến thức cùng một lúc, gây quá tải tiếp thu của học viên. Chia nhỏ từng nội dung, từng chủ đề cho học viên thảo luận, phân tích và tổng hợp kết quả.

- Không trả lời trực tiếp câu hỏi của học viên, trả lời vướng mắc của học viên bằng các câu hỏi gợi ý để học viên tìm ra được lời giải đáp cho chính thắc mắc của mình.

- Áp dụng phương pháp đào tạo phi chính quy trong huấn luyện bằng các bài tập tình huống, các giáo cụ trực quan, các trò chơi rèn luyện kỹ năng tạo hứng thú, thoải mái giúp cho học viên tiếp thu kiến thức chủ động.

- Trong quá trình tập huấn không sử dụng tài liệu nhằm khuyến khích khả năng tư duy, trao đổi thông tin và tiếp thu nội dung tập huấn của học viên. Các nội dung tập huấn phải chuẩn bị đầy đủ chi tiết và chỉ phát cho học viên tham khảo thêm sau khi kết thúc khóa tập huấn.

3. Thực hiện các mô hình khuyến nông có sự tham gia

3.1. Mục tiêu và yêu cầu

- Nông dân dễ dàng tiếp cận với những tiến bộ khoa học kỹ thuật mới và áp dụng có hiệu quả vào sản xuất để nâng cao thu nhập và đời sống.

- Quy mô mô hình phù hợp với đặc điểm sản xuất thực tế địa phương, được thực hiện tại ruộng/chuồng/trại của nông dân.

- Mô hình phải xuất phát từ nhu cầu của người dân (nông dân tự nguyện tham gia thực hiện mô hình), gắn liền với thị trường, tiêu thụ sản phẩm và có khả năng nhân rộng.

3.2. Phương pháp thực hiện mô hình khuyến nông có sự tham gia

3.2.1. Địa điểm

- Gần nơi thôn xóm, khu dân cư, dễ đi lại, thuận tiện cho việc tổ chức hội nghị, hội thảo đầu bờ, tham quan, học hỏi của người dân.

- Chọn ruộng, chuồng của nông dân trực tiếp tham gia mô hình để thực hiện.

3.2.2. Sự tham gia của nông dân

- Tự nguyện tham gia, trực tiếp thực hiện mô hình. Cán bộ kỹ thuật chỉ đạo mô hình hướng dẫn nông dân, theo dõi, ghi chép phân tích và đánh giá kết quả và tổ chức hội thảo, tham quan và nhân rộng mô hình

- Số lượng nông dân tham gia thực hiện mô hình vừa phải, tùy theo từng loại mô hình, nhưng không quá 30 nông dân/điểm trình diễn của mô hình.

- Trong quá trình thực hiện mô hình nông dân phải được quan sát thực tế, được hướng dẫn kỹ thuật vào những thời điểm phù hợp nhằm có biện pháp kỹ thuật tác động để đạt hiệu quả cao trong sản xuất.

- Kết thúc mô hình nông dân được hướng dẫn tổ chức hội nghị, hội thảo đầu bờ, đánh giá kết quả và khuyến cáo nhân rộng cho những nông dân khác.

3.2.3. Đối với cán bộ khuyến nông

- Cùng với nhóm nông dân xây dựng kế hoạch triển khai thực hiện mô hình và bàn bạc thống nhất về thời gian, cách tiến hành, phân công trách nhiệm với các nông dân tham gia... để thực hiện mô hình đạt kết quả tốt.

- Thường xuyên theo dõi, kiểm tra và hướng dẫn nông dân thực hiện đầy đủ các nội dung, yêu cầu của mô hình, hướng dẫn kỹ thuật, ghi chép, đánh giá kết quả và tổ chức tham quan, học tập để nhân rộng mô hình trong sản xuất.

4. Đánh giá hoạt động khuyến nông

4.1. Mục tiêu và yêu cầu

- Xem xét quá trình tổ chức triển khai, thực hiện, kết quả cũng như tác động ảnh hưởng của các hoạt động khuyến nông đối với đời sống kinh tế xã hội tại địa phương, từ đó đề ra hướng khắc phục những tồn tại và phát triển những kết quả tích cực của hoạt động khuyến nông.

- Tất cả các hoạt động liên quan đến khuyến nông trong địa phương đều thực hiện việc đánh giá làm cơ sở chỉ đạo, tổng kết các hoạt động và định hướng kế hoạch cho thời gian tiếp theo.

- Sử dụng nhiều biện pháp, công cụ khác nhau và nhiều đối tượng để cùng đánh giá một hoạt động nhằm tăng tính khách quan và chính xác tài liệu đánh giá.

4.2. Nội dung và phương pháp đánh giá hoạt động khuyến nông có sự tham gia

4.2.1. Nội dung đánh giá hoạt động khuyến nông có sự tham gia

Ở địa phương có nhiều hoạt động khuyến nông khác nhau, tuy nhiên cần tập trung vào các hoạt động chính sau đây.

4.2.1.1. Đánh giá công tác lập kế hoạch khuyến nông có sự tham gia

- Nguồn gốc xuất xứ của các hoạt động khuyến nông tại địa phương, ai là người quyết định đưa ra các hoạt động.

- Đối tượng tham gia lập kế hoạch, tỷ lệ nông dân được tham gia.

- Mức độ phù hợp của các hoạt động khuyến nông với nhu cầu của người dân, nâng cao kiến thức khoa học kỹ thuật, thị trường tiêu thụ sản phẩm, khả năng nhân rộng kết quả các hoạt động.

4.2.1.2. Đánh giá việc tổ chức các lớp tập huấn cho nông dân

- Phương pháp tập huấn, áp dụng phương pháp tập huấn “truyền thống” hay “phi chính quy”, bố trí chỗ ngồi...

- Đối tượng nông dân tham gia, giới tính, mức độ phù hợp với nhu cầu tập huấn của các đối tượng.

- Mức độ phù hợp của địa điểm tổ chức lớp, điều kiện, cơ sở vật chất...

- Hình thức và nội dung tài liệu, mức độ sử dụng các công cụ hỗ trợ.

- Kết quả kiểm tra nhận thức của nông dân sau khi được tập huấn.

- Số nông dân được tập huấn đã áp dụng kiến thức vào sản xuất.

- Thu nhập của nông dân tăng thêm nhờ áp dụng kiến thức tập huấn.

4.2.1.3. Đánh giá việc triển khai mô hình và tác động của mô hình trong sản xuất

- Mức độ phù hợp của mô hình với việc lập kế hoạch xác định nhu cầu từ phía người dân đưa ra trước đó. Quy mô và thể loại mô hình triển khai.

- Đối tượng tham gia thực hiện mô hình và nhu cầu của đối tượng đối với mô hình. Số lượng nông dân trực tiếp tham gia.

- Tính phù hợp của địa điểm thực hiện mô hình như chủ quản lý mô hình, thuận tiện giao thông, trung tâm thôn bản, tiện lợi cho việc tham quan, học tập...

- Hiệu quả kinh tế, xã hội và môi trường của mô hình.

- Số hộ nông dân áp dụng kết quả mô hình, thu nhập tăng thêm nhờ áp dụng mô hình mới vào sản xuất.

4.2.2. Phương pháp đánh giá hoạt động khuyến nông có sự tham gia

Để đánh giá một hoạt động khuyến nông, cần sử dụng tổng hợp các công cụ và phương pháp sau:

- Có nhiều người cùng tham gia (hội đồng/ đoàn đánh giá)
- Lập phiếu điều tra, thu thập thông tin, tổng hợp và đánh giá kết quả điều tra.
- Đánh giá bằng phỏng vấn trực tiếp những cá nhân/ nhóm liên quan.
- Thông qua thảo luận, phỏng vấn nhóm.
- Khảo sát tình hình tại nông hộ và địa phương.
- Quan sát, ghi hình...

Phần III

TỔ CHỨC THỰC HIỆN

Các phòng ban, đơn vị thuộc Sở Nông nghiệp và phát triển nông thôn, các tổ chức và cá nhân tham gia thực hiện các hoạt động khuyến nông trên địa bàn tỉnh Quảng Bình căn cứ hướng dẫn này thi hành. Các văn bản hướng dẫn trước đây trái với hướng dẫn này đều bãi bỏ.

Trong quá trình thực hiện có vấn đề gì chưa phù hợp đề nghị báo cáo Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn để điều chỉnh, bổ sung.

GIÁM ĐỐC

TRẦN VĂN TUÂN
(*đã ký*)